

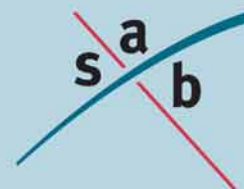
Flora- en faunaraapportage

Noordwijk, De Boender 18-20, Gerlee- weg 11 en Kraaierslaan

Gemeente Noordwijk

Datum: 2 november 2011

Projectnummer: 110409

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Planomschrijving	4
1.3	Wettelijk kader	8
2	Quick scan flora en fauna	10
2.1	Onderzoeksmethode	10
2.2	Gebiedsbescherming	10
2.3	Soortenbescherming	11
2.4	Conclusie	15
3	Nader veldonderzoek flora en fauna	18
4	Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag	19
5	Voortoets / Oriënterende habitattoets	20

Bijlage 1: Literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken. De flora- en faunarapportage is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

1. **Inleiding.** Beschrijving van beoogde plannen, ligging van plangebied, de gevolgen van de ingrepen voor de huidige situatie en het wettelijke kader.
2. **Quick scan flora en fauna.** Deze is gebaseerd op een eenmalige veldverkenning. In deze quick scan zijn op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), de beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde soorten en een eenmalige veldverkenning, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in en in de directe omgeving van het plangebied. In de quick scan zijn uitspraken gedaan over de effecten van de plannen op nabijgelegen beschermde gebieden en op direct nabij het plangebied voorkomende (vaste rust- of verblijfplaatsen van) strikt beschermde flora en fauna. Hieruit volgt de conclusie of nader veldonderzoek naar strikt beschermde soorten noodzakelijk is en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet aan de orde is.
3. **Nader veldonderzoek flora en fauna.** Beschrijving van het nader onderzoek, indien dit uitgevoerd is. Hierbij wordt ingegaan op de kwalificaties van de onderzoeker(s), de data waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden, de methode van onderzoeken, specifieke ecologische kenmerken van de soort en uiteraard de resultaten.
4. **Mitigerende maatregelen.** Als uit de resultaten van het nader onderzoek blijkt dat het plangebied in gebruik is door strikt beschermde soorten, dan dienen maatregelen te voorkomen dat de ecologische functionaliteit van het plangebied vermindert. Als SAB het opstellen van deze maatregelen verzorgt, dan worden deze beschreven in dit hoofdstuk. Mocht het opstellen van maatregelen niet afdoende zijn en is een **ontheffingsaanvraag** ex artikel 75 van de Flora- en faunawet alsnog aan de orde, dan staat deze ook hier.
5. **Voortoets of Oriënterende Habitattoets.** Dit is alleen in het geval wanneer negatieve effecten te verwachten zijn op (instandhoudingsdoelstellingen van) beschermde natuurgebieden. Aan de hand van de Effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) wordt een inschatting gemaakt van de mogelijk optredende effecten.

De onderzoeken in deze flora en faunarapportage zijn uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving (zie paragraaf 1.3). Bovendien zijn alle onderzoeken uitgevoerd volgens de door Gegevens autoriteit Natuur meest recent uitgegeven protocollen.

Gegevens flora en fauna

SAB streeft ernaar alle waarnemingen aan (bijzondere) soorten die verzameld worden tijdens flora- en faunaonderzoeken door te geven aan de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De invoer van gegevens in de NDFF leidt tot een beter overzicht van het voorkomen van (beschermde) soorten en daarmee tot een betere bescherming van deze soorten.

1.2 Planomschrijving

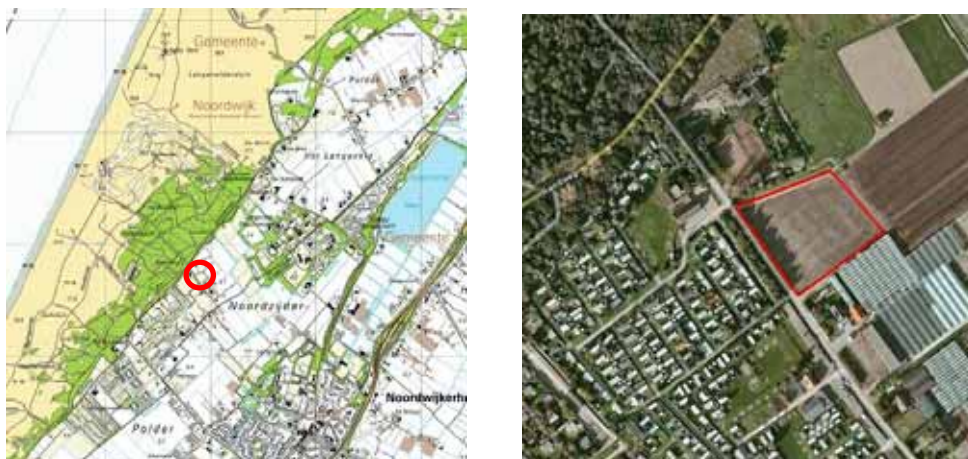
In Noordwijk (gemeente Noordwijk, provincie Zuid-Holland) is op de Boender 18-20 en op de Gerleeweg 11 de realisatie van een aantal woningen en de sanering van bedrijfsbebouwing beoogd. Aan de Kraaierslaan wordt een tweetal woningen gerealiseerd. In afbeelding 1, 2 en 3 is voor elk plangebied de globale ligging weergegeven. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggend flora en faunaonderzoek is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied Boender 18-20 (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Afbeelding 2: Globale ligging plangebied Gerleeweg 11 (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Afbeelding 3: Globale ligging plangebied Kraaierslaan (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Noordwijk ligt ten noorden van Leiden en ten westen van Hillegom. De directe omgeving van Noordwijk wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied (bollenlandschap) met enkele smalle sloten in het zuiden en oosten en een duinlandschap van het natuurgebied Kennemerland-Zuid in het westen en noorden.

De plangebieden liggen verspreid door de gemeente Noordwijk. Het plangebied aan De Boenders 18-20 grenst aan de noordzijde aan De Boender met aan de overzijde een agrarisch bedrijf. Aan de zuid- en oostzijde grenst het plangebied aan agrarisch gebied. Aan de westzijde bevindt zich een agrarisch bedrijf met kassen. Aan de noord- en zuidzijde van het plangebied zijn watergangen gelegen.

Het plangebied aan Gerleeweg 11 grenst aan de westzijde aan de Gerleeweg met aan de overkant agrarisch gebied. Aan de noord- en zuidzijde grenst het plangebied aan twee agrarische bedrijven met kassen en aan de oostzijde grenst het aan een woonwijk. Aan de oost- en westzijde van het plangebied zijn watergangen gelegen.

Het plangebied aan de Kraaierslaan grenst aan de westzijde aan de Kraaierslaan met aan de overzijde een camping. In het noorden wordt het plangebied begrensd door een watergang met aan de overkant een paardenwei. In het oosten is het plangebied begrensd door een watergang met aan de overkant open agrarisch gebied. In het zuiden grenst het plangebied aan een agrarisch bedrijf.

Plangebied

In de huidige situatie bestaat het plangebied aan De Boender 18-20 uit een schuur met bedrijfswoning. Ten tijde van het veldbezoek was het kassencomplex reeds gesaneerd. Het plangebied aan de Gerleeweg 11 bestaat uit een bedrijfswoning met kassencomplex en open agrarisch gebied. Het plangebied aan de Kraaierslaan bestaat uit agrarisch waarop recentelijk een graansoort is verbouwd. In afbeelding 4, 5 en 6 is een globale indicatie gegeven van de beide plangebieden ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 4: Impressie van het plangebied aan De Boender 18-20. Van linksboven naar rechtsonder: de bedrijfswoning, de schuur, het gesloopte kassencomplex, gesloopte kassencomplex met op de achtergrond de schuur (Foto's: SAB, 2011).

Afbeelding 5: Impressie van het plangebied aan Gerleeweg 11. Van linksboven naar rechtsonder: de bedrijfswoning, achteraanzicht van bedrijfswoning met kassen, kassencomplex, watergang tussen percelen Gerleeweg 9 en 11 (Foto's: SAB, 2011).

Afbeelding 6: Impressie van het plangebied aan de Kraaierslaan. Van linksboven naar rechtsonder: aanzicht plangebied vanaf de Kraaierslaan, watergang in het oosten van het plangebied, plangebied vanuit het oosten, watergang in het noorden van het plangebied (Foto's: SAB, 2011).

Beoogde ontwikkelingen

Voor de drie plangebieden zijn verschillende ontwikkelingen beoogd:

- Binnen het plangebied aan De Boender 18-20 wordt het kassencomplex en de bedrijfsbebouwing gesaneerd. De bedrijfswoning krijgt een herbestemming tot woning.
- Binnen het plangebied aan de Gerleeweg 11 wordt de bedrijfsbebouwing gesaneerd. De bedrijfswoning krijgt een herbestemming tot woning en er wordt een nieuwe woning gerealiseerd.
- Binnen het plangebied aan de Kraaierslaan worden 2 nieuwe woningen gerealiseerd.

1.3 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

1.3.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de al bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

1.3.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);

- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront-rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver-storen (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderschei-den:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het ge-val is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Onthef-fing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode wor-den uitgevoerd;
3. beschermingscategorie 3:
voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts ver-leend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van in-standhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

1.3.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Ieder-een dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop- grond- of bouwwerkzaamhe-den wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2 Quick scan flora en fauna

2.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB B.V. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992) Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 7 september 2011 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

2.2 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden.

2.2.1 Natuurbeschermingswet 1998

De plangebieden liggen nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, het betreft het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Dit beschermde gebied ligt voor beide plangebieden op ongeveer 500 meter afstand.

Kennemerland-Zuid is een uitgestrekt duingebied aan de zuidkant van het Noordzeekanaal. Het is een reliëfrijk en landschappelijk afwisselend gebied, dat grotendeels bestaat uit kalkrijke duinen. De overgang tussen de kalkrijke jonge duinen en ontkalkte oude duinen ligt ter hoogte van Zandvoort. Dit levert een soortenrijke en kenmerkende begroeiing op, met duinroosvegetaties in het open duin, duingraslanden, vochtige en droge duinvalleien, plasjes, goed ontwikkelde struwelen en diverse vormen van duinbossen. Vegetaties van vochtige en natte duinvalleien komen met name voor ten zuiden van Zandvoort, waarvan het Houtglob het best ontwikkelde kalkrijke, natte duinvallei is. Het areaal kalkrijk duingrasland is vooral rondom Zandvoort groot. Hier komen over voorbeelden van het zeedorpenlandschap voor. De oudere duinen van het zuidoostelijk gedeelte herbergen goed ontwikkeld kalkarm duingrasland. Ook zijn er in het zuidelijke puntje en ter hoogte van Zandvoort paraboolduincomplexen aanwezig. Het Kennemerstrand is de enige locatie langs de Hollandse vastelandsduinen waar een jonge strandvlakte met embryonale duinen en een uitgestrekte oppervlakte met

kalkrijke duinvalleien aanwezig is. Aan de binnenduinrand zijn diverse landgoederen aanwezig. Hier zijn een aantal oude buitenplaatsen gelegen, die voor een aanzienlijk deel bebost zijn met naaldbos en loofbos, waaronder oude bossen met rijke stinzeffora.

Het Natura 2000-gebied is gevoelig voor onder andere oppervlakteverlies, vermesting, verzuring en verdroging en niet gevoelig voor verstoring door geluid, verlichting en trillingen. Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied, waardoor met de plannen geen sprake is van oppervlakteverlies. Effecten van vermesting en verzuring (grotendeels afkomstige door vervoer en veehouderijen) zal in de toekomstige situatie hoogst waarschijnlijk afnemen; bedrijfsvervoer verdwijnt waardoor stikstof afkomstig van deze vervoersbewegingen zal afnemen. Realisatie van een woning zal geen effect hebben op de grondwaterstand in het natuurgebied. Met de sloop en nieuwbouw zal sprake zijn van verstoring door geluid, trillingen en mogelijk licht. Gezien tussenliggende elementen (bossages en wegen) en bebouwing (verstoring) en het feit dat het natuurgebied niet gevoelig is voor deze storende effecten leiden deze tijdelijke effecten niet tot een negatief effect op het Natura 2000-gebied.

Geconcludeerd kan worden dat de toekomstige situatie niet leidt tot aantasting van het Natura 2000-gebied. Een vergunning in het kader van de NB-wet is niet noodzakelijk.

2.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

De beide plangebieden liggen niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), maar de bossages in de directe omgeving van het plangebied zijn wel aangewezen als EHS. Deze bossages liggen op ongeveer 500 meter afstand van het plangebied. Gezien de ligging buiten de EHS is er geen sprake van directe aantasting van de EHS. Indirecte effecten zijn ook niet te verwachten gezien de reeds tussen liggende verstorende elementen (wegen en woningen). Met de sloop en nieuwbouw van één woning zijn negatieve effecten op de EHS niet te verwachten.

2.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Tijdens het verkennende veldbezoek zijn alleen algemene soorten aangetroffen zoals onder andere Straatgras (*Poa annua*), Witte klaver (*Trifolium repens*), Vogelmuur (*Stellaria media*), Gewone paardenbloem (*Taraxacum officinale*), Oranje havikskruid (*Hieracium aurantiacum*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Brede weegbree (*Plantago major*), Gewone vrouwenmantel (*Alchemilla vulgaris*) en Hondsdraf (*Glechoma hederacea*). Aangetroffen plantensoorten zijn kenmerkend voor een voedselrijk en verstoord ecosysteem. Strikt beschermde soorten zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en natuurlijke groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten zijn afwezig. De

plangebieden worden intensief gebruikt voor o.a. bloementeelt, waardoor veelvuldig ingrepen in de grond plaatsvinden. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft. Met de beoogde plannen worden geen negatieve effecten verwacht op strikt beschermde vaatplanten.

2.3.2 **Grondgebonden zoogdieren**

Volgens verspreidingsgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Mol (*Talpa europaea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Bunzing (*Mustela putorius*), Wezel (*Mustela nivalis*), Ree (*Capreolus capreolus*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Dwergmuis (*Micromys minutus*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en het meer strikt beschermde Damhert (*Cervus dama*) voor.

Algemeen voorkomende soorten

Binnen de plangebieden zijn relatief weinig ruige delen aanwezig. Toch zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van algemeen voorkomende soorten als Egel (*E. europaeus*), Huisspitsmuis (*C. russula*), Mol (*T. europaea*) en kleine marterachtigen niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Volgens de verspreidingsgegevens komen er in de omgeving van de plangebieden damherten voor. De tabel 2 soort Damhert heeft een voorkeur voor halfopen loofbossen met ondergroei. Op basis van de huidige biotoop (deels verhard terrein), het ontbreken van loofbos en het intensieve gebruik, zijn afgezonderde rustige plekken die kunnen dienen als verblijfplaats niet aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen worden uitgesloten. Het Damhert komt voor in het natuurgebied Kennemerland-Zuid.

2.3.3 **Vleermuizen**

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997) komen in de omgeving van het plangebied Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en Watervleermuis (*Myotis daubentonii*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis (*P. pipistrellus*) en Laatvlieger (*E. serotinus*) en boombewonende soorten als Rosse vleermuis (*N. noctula*) en Watervleermuis (*M. daubentonii*). Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onder-

scheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de Gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de Rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, spleten en achter loshangende schors). De Watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende soorten vleermuizen

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. In de beide plangebieden wordt een kassencomplex en een schuur gesloopt. De schuur en het kassencomplex bevatten geen (toegankelijke) spouwmuur of gevelbetimmering waarachter vleermuizen kunnen kruipen. De schuur is opgetrokken uit damwandprofiel en bedekt met een golfplaten dak. Dit dakbeschot is ongeschikt voor vleermuizen. Ook zijn nergens keutels aangetroffen die zouden kunnen wijzen op mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gecombineerd met de geïsoleerde ligging van beide gebied in een vrij open landschap kan geconcludeerd worden dat vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen niet zijn te verwachten in het plangebied.

Boombewonende soorten vleermuizen

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. In het plangebied zijn echter geen voor vleermuizen geschikte bomen aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen dus worden uitgesloten in het plangebied.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Binnen het plangebied zijn echter geen duidelijke lijnvormige elementen te onderscheiden. Negatieve effecten op vaste vliegroutes zijn daarom uit te sluiten.

2.3.4 Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan in het bijzonder de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Het plangebied met struweel en bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).

- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Tijdens het verkennende veldbezoek zijn geen vogelsoorten aangetroffen. Er zijn ook geen sporen of nesten aangetroffen van jaarrond beschermde soorten. De schuur en het kassencomplex bevatten geen toegankelijke dakbedekking. Gecombineerd met de afwezigheid van bomen in het plangebied kan geconcludeerd worden dat jaarrond beschermde soorten niet te verwachten zijn in het plangebied. Negatieve effecten op jaarrond beschermde soorten worden niet verwacht.

2.3.5 **Amfibieën**

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (*Rana temporaria*) en de meer strikt beschermde soort Rugstreeppad (*Bufo calamita*) voor.

Algemene soorten

In het westen, noorden en oosten wordt het plangebied aan Gerleeweg 11 begrensd door een watervoerend element, net als aan de noord- en oostzijde van het plangebied aan de Boender 18-20 en de noord- en oostzijde van het plangebied aan de Kraaierslaan. Deze watervoerende elementen worden met de plannen niet aangetast. Waarschijnlijk is het voorkomen beperkt tot algemene soorten als de Bruine kikker en Gewone pad, die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Volgens de verspreidingsgegevens van het RAVON zijn er in de omgeving van beide plangebieden rugstreeppadden aangetroffen. De Rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de uiterwaarden van rivieren, opgespoten terreinen en akkers. Voor de voortplanting is de Rugstreeppad afhankelijk van (tijdelijke) ondiepe wateren als poeltjes en plassen die vrij snel opwarmen. Deze zijn in de plangebieden niet aanwezig, hierdoor zijn voortplantingslocaties uit te sluiten in beide plangebieden. Mogelijk dient het plangebied als rustplaats voor de soort. Tijdens het veldonderzoek is losliggend materiaal opgetild om te bepalen of de Rugstreeppad in de plangebieden voorkomt. Exemplaren van de soort zijn niet aangetroffen. Gezien het voorstaande is het onwaarschijnlijk dat de plangebieden die-

nen als vaste rust- en verblijfplaats of belangrijk leefgebied voor de soort. Met de sloopwerkzaamheden worden geen negatieve effecten op de soort verwacht. Door het slopen van de kassen neemt het bebouwde oppervlak af, wat positief is voor de Rugstreeppad.

Bij bouw- en sloopwerkzaamheden vinden er vaak zandvergravingen plaats. Hierdoor kunnen er poelen en plassen ontstaan die geschikt zijn voor de Rugstreeppad. Geadviseerd wordt om tijdens de bouwwerkzaamheden plassen te dempen en het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen. Eventueel kunnen er amfibieschermen worden geplaatst. Dit voorkomt vestiging van de soort tijdens bouwwerkzaamheden.

Overige strikt beschermde soorten worden op basis van verspreidingsgegevens en de afwezigheid van structuurrijke watervegetaties niet verwacht. Door de plannen zijn negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet te verwachten.

2.3.6 Reptielen

Volgens RAVON zijn Hazelworm (*Anguis fragilis*) en Zandhagedis (*Lacerta agilis*) in de omgeving waargenomen. Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Vanwege de hoge verstoringsgraad en het ontbreken van voldoende structuurrijke elementen in het plangebied, worden strikt beschermde reptielen echter niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van reptielen zijn niet te verwachten. De volgens de verspreidingsgegevens voorkomende soorten bevinden zich in het natuurgebied Kennemerland-Zuid.

2.3.7 Vissen

Met de beoogde plannen worden geen permanent watervoerende elementen aangetast. Negatieve effecten op strikt beschermde vissoorten zijn daarom op voorhand uit te sluiten.

2.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortgroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet binnen een dergelijke biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de aanwezige habitats.

2.4 Conclusie

In Noordwijk (gemeente Noordwijk, provincie Zuid-Holland) is op de Boender 18-20 en op de Gerleeweg 11 de realisatie van een woning en de sanering van bedrijfsbebouwing beoogd. Aan de Kraaierslaan worden twee nieuwe woningen gerealiseerd. Voor dat deze ingrepen worden uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuur-

waarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

2.4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

Natuurbeschermingswet 1998

De plangebieden liggen nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, het betreft het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Het dichtstbijzijnde plangebied ligt op ongeveer 500 meter afstand van dit beschermde gebied. Gezien tussenliggende elementen (bossen en wegen), bebouwing (verstoring) en ongevoelig van het gebied voor verstoring door verlichting, trillingen en geluid zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten.

Ecologische Hoofdstructuur

De plangebieden liggen niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) waardoor directe effecten zijn uitgesloten. Indirecte effecten zijn ook niet te verwachten gezien de reeds tussenliggende verstorende elementen (wegen en woningen). Met de sloop en nieuwbouw van één woning zijn negatieve effecten op de EHS niet te verwachten.

2.4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt). De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren. Door de werkzaamheden kunnen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard.

Algemene soorten

De meeste van deze soorten zijn beschermd maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Strikt beschermde soorten

Voor soorten die vermeld staan op tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, geldt dat bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Met de plannen zijn geen negatieve

effecten te verwachten op vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied van strikt beschermde soorten.

Geadviseerd wordt om tijdens de bouwwerkzaamheden plassen te dempen en het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen. Eventueel kunnen er amfibieschermen worden geplaatst. Dit voorkomt vestiging van de strikt beschermde Rugstreeppad tijdens bouwwerkzaamheden.

Ook kunnen bij (de start van) werkzaamheden in het broedseizoen, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. De (start van de) werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen of in het broedseizoen als broedende vogels zijn uit te sluiten. De werkzaamheden kunnen doorlopen in het broedseizoen als broedende vogels binnen het plangebied uitgesloten kunnen worden.

	Jan.	Feb.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Broedvogels												

Tabel 1: Indicatieve periode uit te voeren werkzaamheden. Groen: werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden. Oranje: werkzaamheden mogen uitgevoerd worden mits geen broedgevallen aanwezig zijn.

2.4.3 Nader onderzoek

Uit de quick scan is naar voren gekomen dat het onwaarschijnlijk is dat met de plannen sprake is van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied van strikt beschermde soorten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

2.4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- als er weer een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten;
- het creëren van een geleidelijke overgang van de sloot naar het plangebied. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden. De huidige bebouwing is voor deze soort niet geschikt.

3 Nader veldonderzoek flora en fauna

Uit de quick scan flora en fauna blijkt dat het niet waarschijnlijk is dat strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3) binnen de plangebieden aanwezig zijn. Met de plannen worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

Wel dient met de plannen rekening gehouden te worden met een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet. Deze voorwaarden zijn altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4 Mitigerende maatregelen / Ontheffingsaanvraag

Niet van toepassing.

5 Voortoets / Oriënterende habitattoets

Niet van toepassing.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.rijksoverheid.nl

www.waarneming.nl